

Nr 28.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående kostnader i samband med världspostkongressens hållande i Stockholm år 1924; given Stockholms slott den 26 januari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1923.

Närvarande:

Statsråden LINDQVIST, THORSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

I skrivelse den 12 december 1922 har generalpoststyrelsen gjort framställning i fråga om kostnader för hållande år 1924 av en världspostkongress i Stockholm. Till stöd härför yttrar styrelsen följande: *Generalpoststyrelsen.*

»Vid den år 1920 i Madrid hållna världspostkongressen bestämdes, att nästa världspostkongress skulle äga rum år 1924. Efter av statsrådet och chefen för

kommunikationsdepartementet därtill erhållet bemyndigande framförde generaldirektören Juhlin inbjudan till kongressen att samlas i Stockholm, en inbjudan, som av kongressen enhälligt antogs.

Den världspostkongress, som sålunda skall samlas i Stockholm år 1924, är den åttonde i ordningen. Vad som åt denna kongress kommer att förläna en särskild prägel av högtidlighet är, att världspostföreningen då kommer att fira 50-årsminnet av sin grundläggning. Världspostföreningen bildades nämligen år 1874. Detta år sammanträdde i Bern representanter för ett tjugotal länder — bland dem Sverige — och avslutade ett fördrag angående bildandet av en allmän postförening. Detta fördrag, vilket sedermera benämndes och fortfarande kallas världspostkonventionen och som är världspostföreningens grundläggande urkund, innehåller dels de allmänna grunderna för föreningens verksamhet, dels särskilda bestämmelser för utväxlingen av brev försändelser. På grundval av världspostkonventionen hava vid de sedermera hållna kongresserna särskilda avtal avslutats angående utväxlingen av övriga postförsändelser. Utom världspostkonventionen finnas för närvarande sex olika avtal, vilka liksom världspostkonventionen vid kongresserna äro föremål för de ändringar och tillägg, som på grund av posttjänstens fordringar befinnas nödvändiga.

Enligt världspostkonventionen skall kongress av befullmäktigade ombud för de kontraherande länderna äga rum senast fem år efter den dag, då de vid nästföregående kongress avslutade avtalen trätt i kraft. De i Madrid avslutade och nu gällande postavtalen hava i sin helhet trätt i tillämpning från och med ingången av år 1922, om också vissa däri intagna bestämmelser — särskilt i fråga om postavgifterna — kunnat av de kontraherande länderna tillämpas tidigare.

Åtskilliga av de vid Madridkongressen fattade beslut och framför allt sådana, som avsågo ekonomiska frågor, fingo en mera tillfällig karaktär, betingade som de voro av det dåvarande allmänna ekonomiska läget, vilket kongressen hoppades skola inom få år vara avsevärt förbättrat, möjliggörande ett mera definitivt ordnande av de ekonomiska förbindelserna mellan postverken. Då kongressen bestämde, att nästa kongress skulle hållas så snart som år 1924, grundade sig beslutet sålunda huvudsakligen på en förhoppning, att det ekonomiska läget i världen vid denna tid skulle hava återvunnit jämvikten och de internationella förbindelserna därigenom skulle hava vunnit större stadga. Till detta beslut bidrog givetvis också, att 50-årsminnet av världspostföreningens grundläggning ansågs böra högtidlighållas med en kongress.

För närvarande äro till världspostföreningen anslutna ett 70-tal länder, i vilket antal dock äro inbegripna vissa kolonier och besittningar, vilka hava gentemot huvudländerna självständiga postförvaltningar. Utav länder av någon betydelse stå för närvarande endast Ryssland och vissa av de nya statsbildningar, som under och efter världskriget uppstått ur det forna Ryssland, utanför världspostföreningen. Ej mindre på grund av sin utomordentligt stora betydelse för samfärdseln mellan folken än även på grund av sin mönstergilla organisation åtnjuta världspostföreningen ett mycket stort internationellt anseende. Det har därför alltifrån föreningens bildande ansetts vara eftersträfvansvärt att få utöva värdskap gentemot världspostföreningen. Även till Madridkongressen hade ett stort antal länder ådagalagt sin önskan att få hysa nästa världspostkongress. Då föreningen enhälligt beslöt, att nästa kongress skulle äga rum i Stockholm, måste detta anses vittna om en livlig uppskattning av Sveriges insatser såväl på det

internationella området i allmänhet som på det postala området. Det torde under sådana förhållanden vara en angelägenhet av för Sverige mycket stor betydelse, att de förhoppningar, som från världspostföreningens sida knytas vid Stockholmskongressen, också bliva i möjligaste mån infriade.

De kongresser, som ägt rum från världspostföreningens bildande i Bern år 1874, hava hållits i Paris 1878, Lissabon 1885, Wien 1891, Washington 1897, Rom 1906 och Madrid 1920. Vid de hittills hållna kongresserna hava de länder, inom vilka kongresserna samlats, gentemot deltagarna utövat ett omfattande värdskap, vilket tagit sig uttryck såväl i en del officiella banketter och andra festligheter som genom anordnande av utflykter, varigenom kongressdeltagarna beretts tillfälle att taga personlig kännedom om landets natur, dess kulturella och sociala institutioner, dess kommunikationer o. s. v. Enligt vad styrelsen inhämtat, hava dessa länder iklätt sig betydande kostnader för ändamålet. Vid Madridkongressen voro sålunda mycket stora kostnader nedlagda på den dekorativa utstyrelsen av de lokaler, där kongressen höll sina sammanträden, förfriskningar stodo alltid utan avgift till kongressdeltagarnas förfogande i lokaler i omedelbar anslutning till kongresslokalerna, ett stort antal utflykter voro för kongressdeltagarnas räkning på statens bekostnad anordnade till skilda orter i Spanien, bland annat en längre utflykt på en vecka till södra Spanien. Under kongressens lopp voro deltagarna därjämte vid skilda tillfällen inbjudna till festligheter av olika slag såväl av staden Madrid som av övriga städer, som under utflykterna besöktes, varjämte sammanslutningar inom handel, industri och turistväsende vid skilda tillfällen utövade värdskap gentemot kongressdeltagarna. Vid tidigare hållna världspostkongresser lära anordningarna hava varit i stort sett likartade.

I fråga om anordningar med anledning av Stockholmskongressen kunna dessa givetvis icke bliva så omfattande och dyrbara som exempelvis vid kongresserna i Washington, Rom och Madrid. Enligt generalpoststyrelsens mening är det icke heller nödvändigt eller ens önskvärt, att Sverige i fråga om yttre lysande anordningar söker tävla med de länder, där föregående kongresser hållits och där de ekonomiska förutsättningarna äro helt andra än i Sverige. Styrelsen anser det emellertid vara ett nationellt intresse av största vikt, *både att* de yttre anordningarna för kongressen bliva ändamålsenliga, så att allt vad på Sverige som anordnande land ankommer bidrager att giva kongressens arbete det bästa förlopp, *och att* sådana anstalter träffas, att kongressdeltagarna få tillfälle att taga så god kännedom som möjligt om det land, de gästa, så att de få starka och bestående intryck av dess natur och framför allt av dess kulturella och industriella institutioner.

Även med stark begränsning av anordningarna kan det icke undvikas, att kostnaderna för kongressen bliva betydande, men det kan ej råda tvekan om att de direkta kostnaderna komma att motsvaras av synnerligen beaktansvärda fördelar. Känt är, hursom berättigad klagan ofta höres däröver, att allt för litet göres för att göra Sverige känt i utlandet. Det är också ett av erfarenheten sedan länge bestyrkt sakförhållande, att länder av långt mindre betydelse i kulturellt och industriellt hänseende dock i utlandet äro mera kända än Sverige, tack vare en planmässigt ordnad upplysningsverksamhet. Det skulle näppeligen kunna försvaras, om man, vid ett tillfälle som nästa världspostkongress, då Sverige, på ett sätt som aldrig tillförne, kommer att se hela världen som sina

gäster, skulle underlåta att utnyttja de möjligheter, som då erbjuda sig att verka för en bättre kännedom om vårt land. Det är jämväl att märka, att åtskilliga utländska ombud i hemlandet intaga en representativ ställning icke allenast inom postförvaltningen utan även överhuvudtaget inom trafikområdet, där ju den svenska industrien intager en framskjuten ställning. Utan tvivel har Sverige att på detta område utvisa en utveckling, varav representanter för främmande länder säkerligen med intresse skola taga del. Generalpoststyrelsen anser, att en planmässigt ordnad världspostkongress kan komma att verka synnerligen gynnsamt för en bättre kännedom om Sverige och såmedelst bliva landet till gagn och att kostnaderna för världspostkongressens hållande i Sverige komma att väl uppvägas av de därmed förenade fördelarna.

I detta sammanhang bör måhända ej heller bortses från de direkta inkomster, kongressen omedelbart tillför vårt land, i den mån kongressen blir föremål för turist- och filatelistintresse.

Beträffande kostnaderna är det vanskligt att i förväg göra en någorlunda exakt beräkning. Dessa bliva i mycket beroende på antalet kongressdeltagare och på den tid, kongressen kommer att vara samlad. Då vid nästföregående kongress ombudens antal uppgick till omkring 140, torde, enär efter denna kongress åtskilliga nya länder vunnit inträde i världspostföreningen, antalet deltagare i Stockholmskongressen komma att uppgå till omkring 150, och då vissa delegerade åtföljas av personliga biträden eller av någon familjemedlem, lärers hela antalet personer från utlandet, vilka komma att samlas i Stockholm i anledning av kongressen, komma att uppgå till omkring 200.

I fråga om den tid, som kongressen kan beräknas taga i anspråk, må anmärkas, att Romkongressen år 1906 var samlad under omkring 6 veckor samt att Madridkongressen, vilken hade att behandla icke mindre än 2,000 till kongressen framlagda förslag, tog en tid av två månader i anspråk. Då en jämförelsevis kort tid förfutit sedan den senaste kongressen, torde antalet till behandling framlagda förslag icke bliva tillnärmelsevis så stort som vid Madridkongressen. Härvid är dock att märka, att Stockholmskongressen kommer att till behandling upptaga den synnerligen viktiga frågan om de internationella postavtalens framtida gestaltning, en fråga, som varit föremål för förberedande behandling av en utav Madridkongressen utsedd kommission bestående av ombud för sju länder (bland dem Sverige). Även i övrigt torde vid nästkommande kongress komma att behandlas mycket betydelsefulla förslag, särskilt i ekonomiska frågor, varför densamma torde komma att kräva rätt lång tid. Sannolikt torde emellertid Stockholmskongressens arbeten hinna avslutas inom en tid av sex veckor.

Tidpunkten för kongressen bestämmas av generalpoststyrelsen efter samråd med världspostföreningens internationella byrå i Bern, vilken byrå har att sammanställa de till behandling framlagda förslagen samt att, under samverkan med generalpoststyrelsen, tillhandahålla sekretariat och i övrigt svara för den inre organisationen av kongressen. Enligt generalpoststyrelsens mening kunna endast sommarmånaderna komma i fråga för kongressens hållande redan av det skäl, att endast sommaren erbjuder det resväder, under vilket en demonstration av sevärda platser och företag kan skänka det utbyte, som därmed avses. I hög grad påverkas bestämmandet av tidpunkten för kongressen av de lokalers tillgänglighet, med vilka man i detta fall kan räkna. Riksdagshusets lokaler torde nära nog vara de enda, som kunna anses fullt lämpliga, och det lärers måhända icke med säkerhet kunna påräknas, att riksdagshuset kan disponeras för kongressen

så tidigt på sommaren, som det ur andra synpunkter vore lämpligt att få sammankalla kongressen. Ingen byggnad i huvudstaden kan emellertid som riksdagshuset erbjuda, utom rymlig lokal för kongressens plenarsammanträden, tillräckliga lokaler för de olika utskotten — minst fyra till antalet — för internationella byrån — som under kongressen förlägger nästan allt sitt arbete från Bern till Stockholm — för sekretariat, för upplysningsbyrå o. s. v. Det torde därför bliva nödvändigt att bestämma tiden för kongressens sammankallande med hänsyn tagande lika mycket till lokalfrågan som till önskvärdheten, att kongressen hålles vid en tidpunkt, då med sannolikhet kan beräknas, att regeringsmedlemmar, chefer för främmande beskickningar och andra personer i representativ ställning, vilkas närvaro vid vissa tillfällen på kongressen måste anses önskvärd, skola befinna sig i Stockholm.

Det torde jämväl behöva tagas viss hänsyn till nödvändigheten att påräkna medverkan från kungl. teatrarnas sida för firandet av kongressens 50-årsjubileum, en omständighet, som även i sin mån kan bliva avgörande för tiden, då kongressen bör sammankallas. Generalpoststyrelsen har därför tänkt sig, att kongressen borde sammankallas till någon dag i början av juni 1924.

Utgående från att riksdagshuset kan ställas till kongressens förfogande anser generalpoststyrelsen, att kongressens lokalfråga kan lösas utan större kostnader. De mera betydande utgifter, som Sveriges värdskap för kongressen kommer att medföra, falla dels på direkta representationskostnader — officiella festligheter och utflykter — dels på en del andra anstalter, som ofrånkomligt måste träffas.

Så torde i anledning av kongressens hållande i Stockholm och även med hänsyn till vad ovan sagts om kongressen som ett tillfälle till propaganda för vårt land det svenska postverket böra hälsa sina gäster med en publikation, en festskrift, att dels tillställas kongressdeltagarna, dels översändas till de postförvaltningar, som tillhöra världspostföreningen.

Vidare bör i anslutning till kongresslokalerna anordnas en upplysningsbyrå, en tillfällig post- och telegrafanstalt samt åtskilliga andra anordningar såväl för kongressarbetets behöriga gång som för kongressdeltagarnas trevnad.

Världspostföreningens officiella språk är franska, och vid de hittills hållna kongresserna hava förhandlingarna förts på detta språk. Vid Madridkongressen framställdes emellertid förslag därom, att för framtiden de delegerade, som så önska, skulle å kongresserna få yttra sig på engelska. Denna fråga avgöres emellertid av varje kongress för sig vid fastställande av kongressens arbetsordning. Oberoende av denna frågas utgång för Stockholmskongressens vidkommande, är det givetvis av vikt, att de svenska posttjänstemän, som komma att i en eller annan egenskap närvara vid eller tjänstgöra vid kongressen, erhålla en så pass god språklig utbildning, att de utländska deltagarna icke möta svårigheter att bliva förstådda.

Ehuru bland postverkets tjänstemän finnas åtskilliga, som förhållandevis väl tala och skriva franska, engelska eller tyska, torde åtminstone några av de tjänstemän, som kunna komma att tagas i anspråk för kongressen, böra undergå ytterligare språklig utbildning. I den mån dylik utbildning är förenad med särskilda kostnader, torde tjänstemännen böra beredas ersättning för desamma.

Att i förväg beräkna kostnaden för festligheter och utflykter med någon som helst tillförlitlighet stöter på än större svårigheter, då ett slutgiltigt program givetvis nu är omöjligt att uppgöra. För att ej i olämpligt hög grad avvika från gängse internationell kutym bör man i ett minsta program för festligheterna

medtaga: en större gemensam utflykt med extratåg till Dalarna, eventuellt Norrland, två eller tre kortare söndagsutflykter, en välkomstfest, en festlighet i samband med 50-årsjubiléet, en avskedsfest.

Kostnaderna för alla de anordningar, Sverige rimligen kan anses bära ikläda sig som anordnare av kongressen, anser generalpoststyrelsen dock bära kunna hållas under 500,000 kronor. Generalpoststyrelsen skall givetvis låta sig angeläget vara att tillse, att alla onödiga utgifter undvikas samt att Sveriges värdskap ordnas på ett sätt, som, på samma gång det blir landet värdigt, på ingen punkt går över den gräns, nödig sparsamhet med allmänna medel kan anses draga.»

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande för styrelsen att till bestridande av kostnader i samband med världspostkongressens hållande i Stockholm år 1924 av det i postverkets driftkostnadsstat under rubriken omkostnader uppförda anslag till »diverse utgifter» disponera ett belopp av högst 500,000 kronor.

Departements-
chefen.

Den uppmärksamhet, som vederfares Sverige därigenom, att nästkommande världspostkongress skall hållas i Stockholm, nödvändiggör vidtagandet av sådana anordningar, att Sveriges värdskap på kongressen kan utövas på ett för landet värdigt sätt. De anordningar, som generalpoststyrelsen i förevarande avseende tänkt sig och som synas hava inskränkts till vad som med hänsyn till internationell praxis på området och till Sveriges ekonomiska förutsättningar kan anses skäligt, skulle visserligen komma att medföra rätt avsevärda kostnader. Emellertid är att märka, att berörda kostnader, av styrelsen beräknade att icke överstiga 500,000 kronor, till en högst väsentlig del skulle komma att täckas genom de ökade inkomster, som i anledning av världspostkongressen komma att inflyta till postverket. På sätt generalpoststyrelsen framhållit, lär kongressens hållande i Stockholm jämväl bliva till gagn för vårt land därigenom, att bättre kännedom i utlandet sprides om Sverige och svenska förhållanden.

Med hänsyn till sålunda anförda omständigheter anser jag mig bära i huvudsak förorda generalpoststyrelsens förslag. Enligt vad jag erfarit, äro emellertid styrelsens beräkningar gjorda med så stor säkerhetsmarginal, att någon nedsättning av beloppet eller till förslagsvis 475,000 kronor utan risk bör kunna ske.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till bestridande av kostnader i samband med
åttonde världspostkongressen i Stockholm år 1924 må

av postmedel användas ett belopp av högst 475,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.
